

TEDENSKA SLIKA

PRILOGA

DOMOVINI

Leto I

V Ljubljani, dne 13 avgusta 1926

Štev. 37

Zadnje jadrnice

Dokler je imel človek manjše zahtevke, čas ni igral tako velike vloge v življenju kakor danes. Pojmovanje trajanja je bilo vse drugačno kakor ga imamo mi dandanes v času strojev in iznajdb, ko bije vsak posameznik borbo za svoj obstanek. Pomislimo samo naše dede in pradede, kako so potovali. Peš in z vozovi so se vozili na božjo pot v Kelmo-rajn in včasih še dalje in časa ni bilo prav nič škoda, samo, da so prišli in dosegli svoj cilj. Kaj bi mi danes rekli, če bi ne bilo železnic? Moral bi se podreti svet!

Istotako, kakor je bilo na suhem, tako je bilo tudi na vodi. Predno so jeli uporabljati parne stroje, je bil veter tisti, ki je gonil ladje po širnem morju. Od pamtiveka pa do iznajdbe ladijskega vretena, so bile jadrnice gospodar morja, a seveda le toliko časa, dokler ni pridrvel vihar, kateremu so prav težko kljubovale.

Grki, Egipčani, Kartažani in nebroj drugih narodov je bilo, ki so krmarili po velikem oceanu in vodili vojne z jadrnicami. Z jadrnico je krmaril Krištof Kolumb in odkril Ameriko in za njim so mnogi drugi iskali novega svetovja in novih kolonij.

Pa tudi naši pradedje so bili slavni pomorščaki in na Jadranskem morju so gospodarile naše jadrnice. Narodne pesmi in pripovedke nam še dandanes opevajo, kako ljubko je moralo biti življenje na jadrnicah, kadar je bil ugoden veter in marsikak pregovor je ostal iz tistih časov, ki nam priča, kako grozno je bilo, kadar je vihar pograbil ladjico in jo metal kakor orehovo lupinico. V tistih časih je bilo odvisno vse od spretnosti celokupne posadke, ki je morala delati, razpenjati jadra, jih snemati, potreben je bil skrajno spreten krmar, ki je moral biti zelo pogumen, da si je upal s svojo ladjo na širno morje. Tem odgovarjajoči pa so bili tudi mornarji, navadno trdni, odporni značaji.

Z upeljavo stroja, pa je tudi kakor iz deželne ceste, tako

tudi z morja izginila poezija in borba za pridobitev časa je uničila mnogo, mnogo lepega.

Jadrnice so izpodrinili parniki, ki so mnogo hitrejši, ki klubujejo viharju in niso odvisni od volje neba in vremena.

Jadrnice za jadrnanje imamo dandanes le še bolj kot šport, za zabavo, za razvedrilo duha in jih razmeroma malo uporabljamo za trgovsko plovitbo. Tako moderno jadrnico, ki je popolnoma iz železa, s štirimi jambori nam kaže naša slika.

Ribiške barke in barčice sicer še prav pogosto vidimo tam doli na naši snji Adriji, a tudi njih že izpodrinjajo majhni parobrodi in motorni čolni, ki dosegajo že izredne brzine.

Jadra, ki so bila prej neposredno nad vodo, so se dvignila s pomočjo močnih motorjev pod oblake. Nastali so hidropiani, ki se zibljejo kakor beli galebiči visoko nad morskó gladino, se spuščajo na vodo, nekaj časa plavajo in zopet odlete.

Pa tudi nekdanj tako skrivnostne globine morja niso več varne pred človekom, ki deloma radi štednje, deloma iz dobičkaželjnosti hoče vse vedeti in videti.

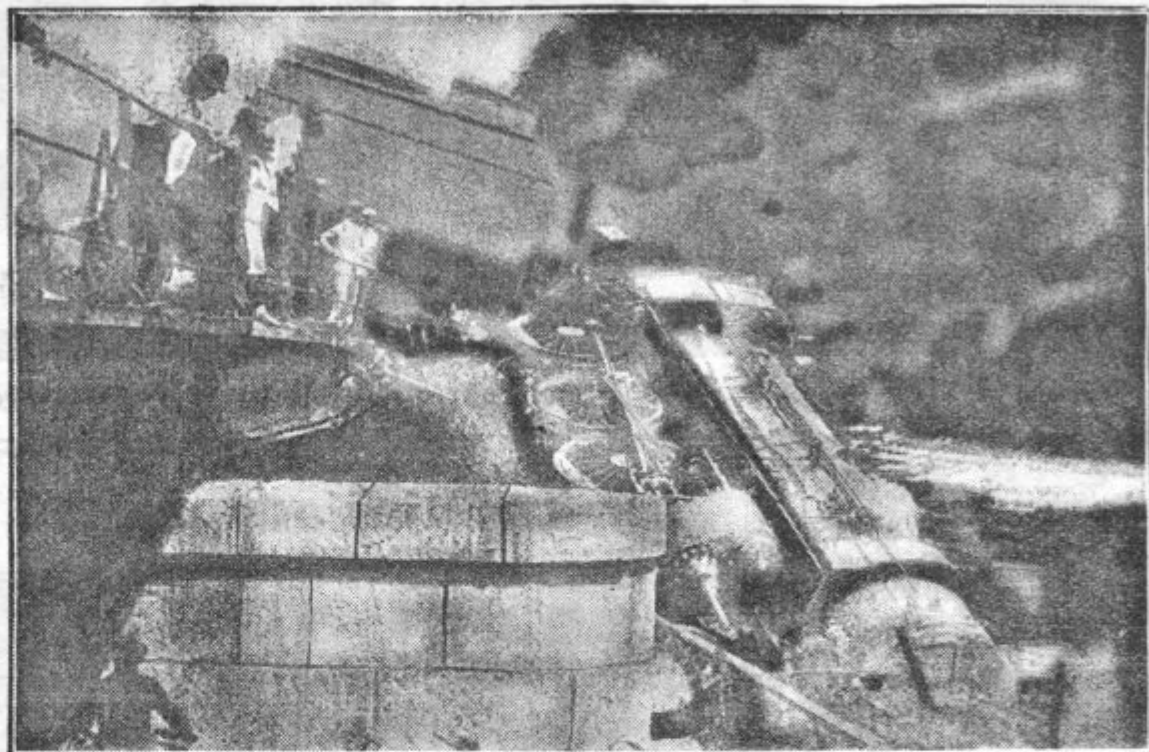
Prvi so bili potapljači, ki so se spuščali v globino morja, danes pa vozijo celo ladje pod vodo in raziskujejo kraje, o katerih naši predniki še sanjali niso, ali pa so mislili, da so nedostopni ali celo prepovedani, da bi jih posečal človek.

A tudi veter je v zadnjih letih človeški razum vpregele v svojo službo in mu ne pusti, da bi se veselil in razsajal po svoji volji. Pri jadrnicah je veter, ako je nenadoma pridrvel, lahko vse prevrnil in mornarji so morali biti zelo previdni, zadnja leta pa, kar je pomorščak Flettner začel uporabljati mesto jader velik cylinder iz pločevine, je nevarnost, da se prevrne ladja odstranjena. Veter sicer gonil ladjo, ne more pa se toliko upreti, da bi povzročil škodo.

Novi časi so prinesli mnogo praktičnega, toda odvzeli so še več lepega.

Dr. Anton Schiffrer, po celi Dolenjski spoštovani zdravnik v Ribnici, kjer je pred 20 leti ustanovil Sokola, ki ga od ustanovitve neprestano vodi kot starosta. Nedeljska proslava društvene dvajsetletnice je navdušeno izražala vročo željo vseli navzočih, naj ribniškemu Sokolu še dolga leta načeluje sedanji starosta zdrav in čil.

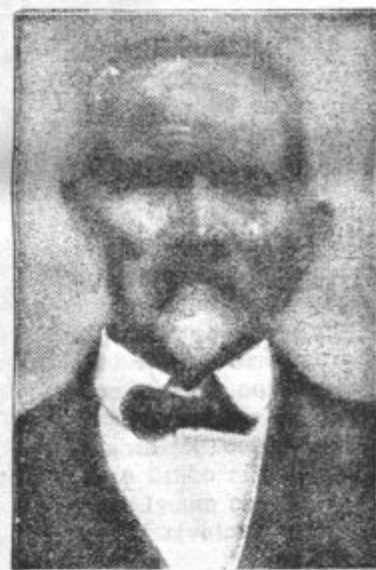

Železniška nesreča med Lazami in Zalogom pod Ljubljano, kjer je brzovlak z največjo hitrostjo zavozil v plaz na progi. Lokomotiva je skočila s tira in padla pred mostičem čez pobočje v jarek hudournika Besnice ter se zarila v zemljo. Le požrtvovalni hladnokrvnosti in nevstrašeni pristonosti duha strojevodje Caharije in kurjača Ramftelja, ki sta do zadnjega ostala na stroju, se imajo potniki zahvaliti za svoje življenje, saj razen kurjača, ki mu je zlomilo nogo, ni bil nihče poškodovan.

Na desni:
Emanuel Kaftan, prvi starosta sokolskega društva v Semiču, ki je praznovalo petnajstletnico obstoja.

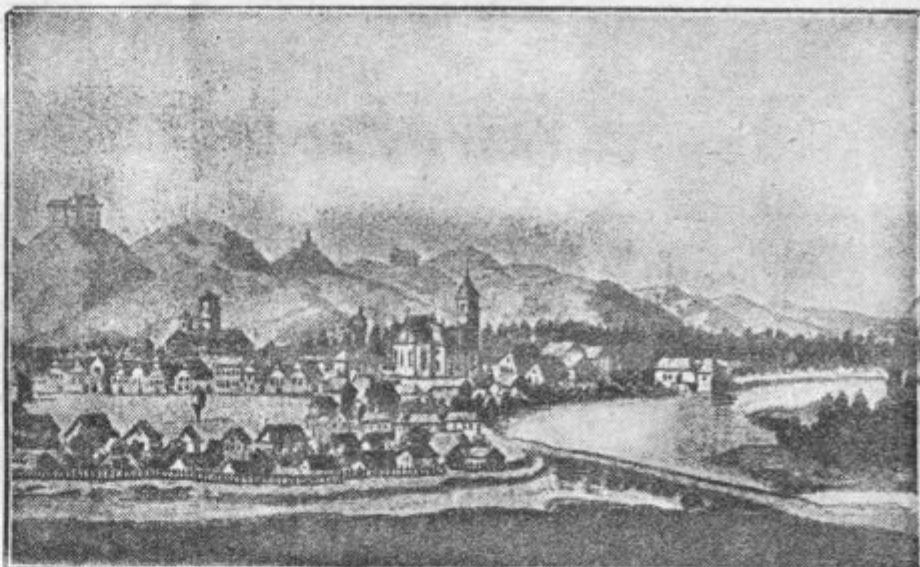
Na levi:
Najslavnejši jugosl. raziskovalec starin, monsignor **don Fran Bullé** iz Splita v krogu svojih prijateljev v Rogaški Slatini — kamor že desetletja prihaja na počitnice.

Calles, predsednik mehiške republike in stolna cerkev v Mehiki, kjer se vrše veliki boji med državo in duhovščino.

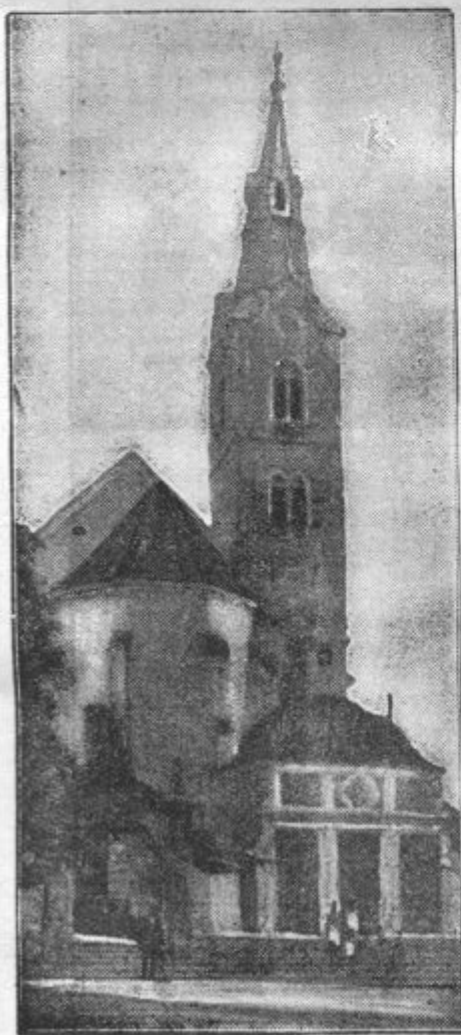

Franc Miklošič, največji jezikoslovec preteklega stoletja — na desni pa njegov rodni kraj Ljutomer, kakršen je bil pred 250 leti.

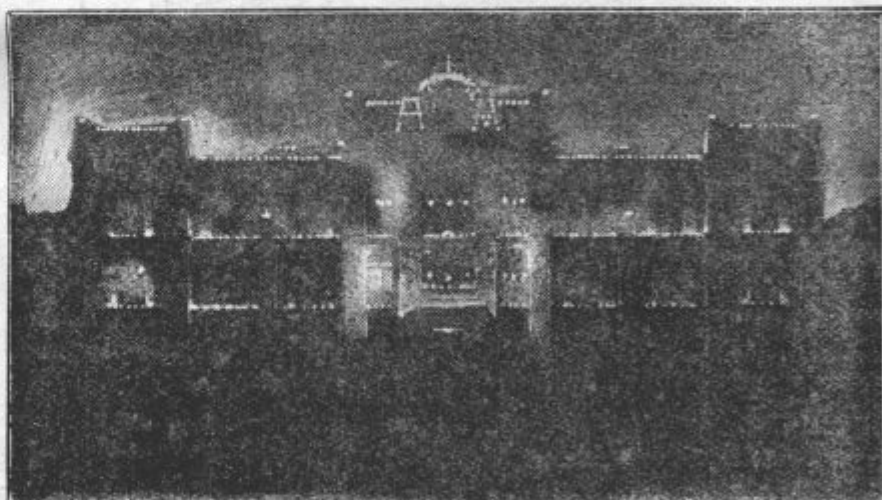

Na desni:
Spomenik Francetu Miklošiču v Ljutomeru

Na levi:
Avtomobilisti vrh Ljubelja, kjer je bila minulo nedeljo ob snegu, toči in dežju dirka z avtomobili in motornimi kolesi, katere sta se kljub viharju in mrazu udeležila tudi kralj in kraljica.

Na levi Ljutomerska farna cerkev. Na prostoru pred kapelo, kjer stoje otroci, so v nedeljo 8. t. m. ob navzočnosti učenjakov iz cele države postavili Fr. Miklošiču zgornji spomenik. — Na desni zgoraj slavnostno razsvetljen Aleksandrov dom v Rogaški Slatini, kamor prihajajo iz cele Evrope tujci iskat zdravja in zabave. — Na desni spodaj pa vidimo starodavno romarsko cerkev Device Marije v Puščavi, na severnem vznožju našega vedno zelenega Pohorja.

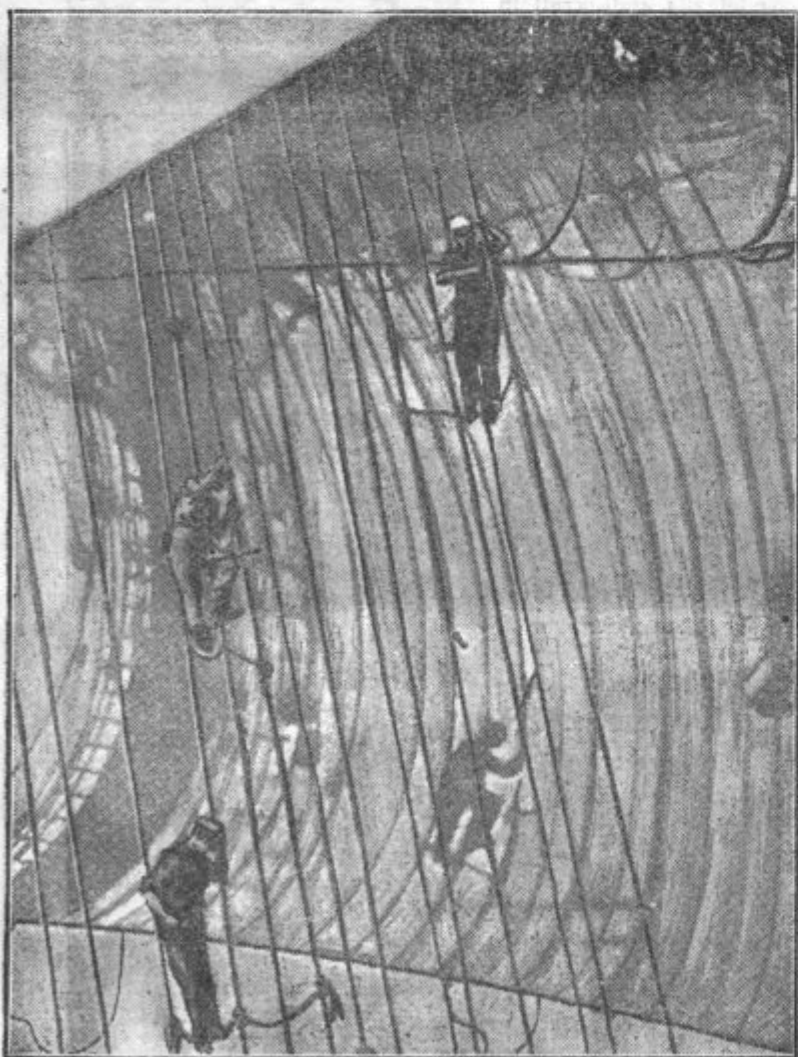

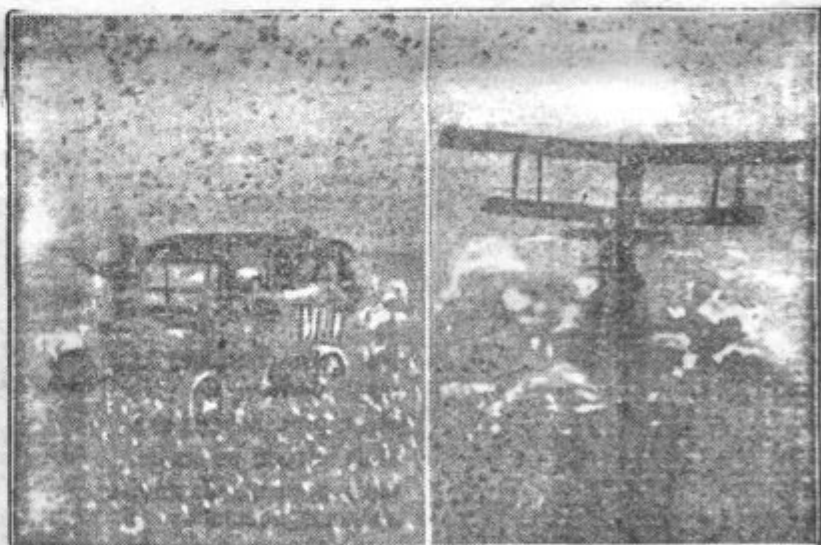
Na jadrnici ob lepem vremenu mornarji v senci krpajo jadra, opravljajo lahka dela, se zabavajo ali pa dremljejo, na pripekajoče sonce se upa le ladijska svinja, ki se neovirano spreha po krovu.

Ob viharju premetavajo valovi jadrnico, pijskajo cez krov in odneso vse, kar ni privezanega, mornarji pa z nadčloveškimi napori zvišajo jadra in maše odprtine.

Po viharju mornarji popravljajo škodo na vrveh v vrtoglavi višini, vežbajo se v razpenjanju in zavijanju ogromnih jader, njih obratovanje proti vetru in v okretnem plezanju povrvel.

Avtomobil in aeroplan pri pokončavanju oblakov kobilic v Rusiji, kjer večkrat opustošijo ogromna polja. V prvem predelu vidimo koruzo pred navalom kobilic, v drugem pa po opustošenju.